

Verslag bijeenkomst 13 september 2018 Netwerk Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Leren van, met en over richtlijnen

Het werken met richtlijnen is een continu proces van leren en reflecteren. Je doorloopt de fasen van implementeren steeds opnieuw en het werken met richtlijnen is nooit 'af'. Want je kunt blijven kijken naar hoe hulp aan gezinnen nóg beter kan. Dat betekent blijven kijken naar wat al goed gaat, het vieren van de successen die je boekt, leren van anderen en (meer) doen wat werkt! De aanwezige deelnemers – de hoogste opkomst tot nu toe! – krijgen vandaag handvatten om vanuit zo'n visie met richtlijnen aan de slag te gaan.

Samen leren

'Het implementeren van de richtlijnen in mijn team lukt nog niet echt, ik zoek tips!'

praktijkvoorbeelden van hoe zij in hun organisatie met richtlijnen werken: Bureau Jeugdzorg Limburg, Jeugdbescherming Regio Amsterdam en Jarabee (samen met Saxion Hogescholen).” Meer dan de helft van de zaal is voor het eerst aanwezig. De andere helft bestaat uit trouwe bezoekers. Karlijn: “Dat maakt de leervragen heel divers.”

Vandaag leren we van elkaar en met elkaar. Karlijn Stals: “Mooi om te zien dat vandaag een aantal deelnemers ons meenemen in hun eigen

'Ik wil de richtlijnen benutten in onze opleiding'

Vanuit het landelijke programma zijn we altijd geïnteresseerd in datgene wat in de praktijk ontstaat. Karlijn: “Innovatiekracht op die ene plek in het land benutten we graag, dus meld je bij een mooi initiatief alsjeblieft, daar kunnen anderen weer van leren!” Direct meldt Elker zich. Zij hebben over een richtlijn een quiz gemaakt met stellingen. De quiz, van Elker, is naar ons opgestuurd. [Bekijk 'm hier en doe er je voordeel mee!](#)

Leernetwerk hbo-opleidingen social work en pedagogiek

Elk jaar richten we een leernetwerk in. Hierin gaan we met een kleine groep aan de slag rondom een bepaalde vraag. Zo hebben we afgelopen jaar een leernetwerk met hbo opleidingen social work en pedagogiek gehad, rondom de vraag: hoe bereid je studenten voor op het werken met richtlijnen? Samen hebben we materiaal ontwikkeld.

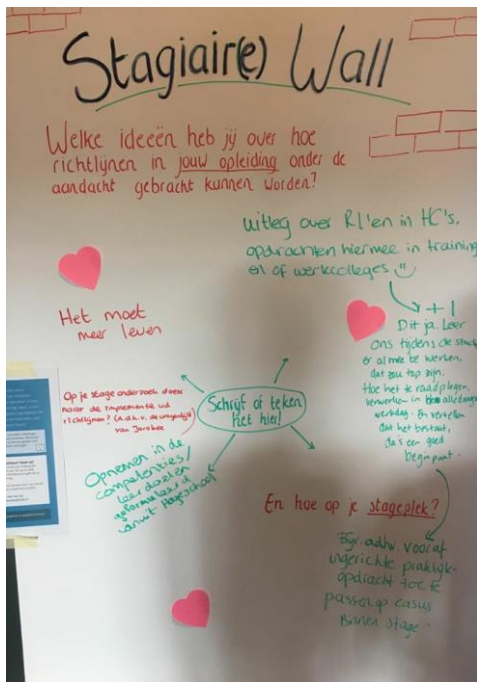
Gesprek over richtlijnen binnen de hbo-opleiding

Voor docenten werkzaam in het HBO hebben we [een vragensheet](#) ontwikkeld aan de hand waarvan zij een gesprek kunnen voeren, bijvoorbeeld met curriculummanagers, over wat de komst van de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming betekent. De vragen helpen om met elkaar te bedenken wat nu en in de toekomst gedaan kan worden om richtlijnen onderdeel te maken van de opleiding.

Opdracht over een richtlijn

Speciaal voor studenten in het HBO en WO hebben we [opdrachten](#) ontwikkeld. In zo'n opdracht maken studenten kennis met de inhoud van een richtlijn. De opdrachten helpen studenten bij het actief verwerken van de inhoud van een richtlijn door het stellen van vragen. Een aantal opdrachten bevatten een casus. Op dit moment zijn er negen opdrachten beschikbaar.

Bekijk dit en meer materiaal voor opleiders op www.richtlijnenjeugdhulp.nl/voor-opleiders.

Vandaag lopen er ook een aantal stagiaires mee, die hun ideeën achterlaten op de wall.

Wist je dat...

Er nog veel meer tools zijn die je kunt benutten? Op www.richtlijnenjeugdhulp.nl/tools vind je diverse materialen die jou en je team kunnen helpen bij het invoeren en/of toepassen van de richtlijnen. Zoals: een animatie, PowerPoint presentaties, vragenkaartje voor cliënten, fictieve filmpjes en ludieke ideeën van aanjagers om richtlijnen onder de aandacht te brengen.

Actueel

Karlijn neemt de deelnemers mee in de ontwikkelingen en actualiteiten binnen het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming. [Een overzicht daarvan vind je in de presentatie](#). Tipje van de sluier: er komt een richtlijn over trauma!

Leer jezelf veranderen – Workshop over kort-cyclisch leren door Haske van Veenendaal

Haske schetst in deze workshop het gat tussen de werkelijke en wenselijke situatie. Richtlijnen hebben makkelijk praten: ze beschrijven een ideale wenselijke wereld. Maar die kan heel anders zijn dan de wereld waarin wij dagelijks werken. Hoe kom je tot veranderen, leren en verbeteren? Deelnemers geven bij aanvang aan dat ze hierbij worstelen met verantwoordelijkheden (wie moet nu wat doen?), met de aansluiting (de richtlijnen passen niet altijd bij ons) en - gelukkig - ook successen weten te boeken (de praktische werkkaarten, informele bijeenkomsten zoals 'Koffie met richtlijnen').

Haske legt deelnemers uit hoe fijn wij als mens patronen vinden: herkenbaar en duidelijk. Zodra we onder druk komen te staan, schieten we in vertrouwde patronen. Nieuw gedrag is moeilijk op te leggen. Hoe je wél tot geslaagde verandering komt, leren we uit een inspirerend filmpje over voetballen op water. Zo kom je tot geslaagde verandering door creatief te zijn, door mogelijkheden te blijven zien, één stap tegelijk te doen, niet op te geven, talent te benutten, succesverhalen te delen, verandering leuk te maken, samen te werken en steun te organiseren in de omgeving. Haske vat het samen in drie elementen: 1) een droom, 2) discipline én vrijheid en 3) actie én reflectie. Die ingrediënten zorgen samen voor een succesvol recept voor verandering. [Bekijk de powerpoint van Haske hier](#). Je vindt daar ook de link naar het filmpje.

Workshop Leren met Ruben en Mirjam

Geen Ruben of Mirjam als workshopleider, zoals sommige deelnemers verwachten. Met als doel het gesprek over het werken met richtlijnen te stimuleren én om van elkaar te leren door te reflecteren, hebben wij twee filmpjes gemaakt over beginnend professional Ruben en ervaren professional Mirjam: twee fictieve personages. Over dat materiaal gaat deze workshop. In de filmpjes zie je deze professionals aan het werk. Ruben komt over de vloer bij Noah thuis en Mirjam bezoekt Luna en haar ouders.

Voortbordurend op die twee fictieve filmpjes hebben we aanvullend materiaal ontwikkeld:

- Twee verdiepende films met échte cliënten en professionals die reflecteren op wat ze wel en niet hebben gezien.
- Reflectievragen.
- Casusbeschrijvingen (eentje over Noah en eentje over Luna) met bijbehorende opdracht waarin je meerdere richtlijnen benut.

In de workshop lieten we beide fictieve films zien en konden deelnemers kiezen met welk personage zij in de rest van de workshop aan de slag wilden. Onderweg werden deelnemers gevraagd om hun feedback op de films en het materiaal te geven. De films en het aanvullend materiaal zijn vrij te gebruiken en te vinden op de site: www.richtlijnenjeugdhulp.nl/films. Feedback blijft altijd welkom via info@richtlijnenjeugdhulp.nl.

Workshop Eta-leren

In de workshop Eta-leren begonnen we met het vieren van kleine implementatiesuccessen. We applaudisseerden voor successen!

Vervolgens gingen deelnemers in gesprek met Bureau Jeugdzorg Limburg, Jarabee en Jeugdbescherming Regio Amsterdam. Hoe blijven zij leren met, van en over richtlijnen?

Ilse en Jarima (Jarabee): “Wij merken dat je altijd moet blijven informeren. Wij doen dat bijvoorbeeld met wist-je-datjes op intranet. Een andere praktische tip is om een rek te maken waarin alle Info voor ouders staan, net zoals de huisarts folders voor patiënten heeft.” Samen met Hogeschool Saxion ontwikkelde Jarabee een vragenlijst om het werken met richtlijnen te evalueren. De vragenlijst is gebaseerd op het Meetinstrument voor Determinanten van Innovatie (MIDI) ([zie ook het invul implementatieplan](#)). Ilse: “De vragenlijst werkt ook als een wake-up call voor veel mensen: oh de richtlijnen! Het is dus ook een strategie om de richtlijnen te

implementeren.” [De vragenlijst kan niet 1-op-1 gedeeld worden, maar op deze factsheet delen Jarabee en Saxion veel waardevolle info.](#)

Vincent, Marjo en Rob (BJZ Limburg) vertelden over de bij hun ontwikkelde manier van leren rondom de richtlijnen. Elke professional krijgt vanuit de organisatie 10 uur om de richtlijnen te leren kennen. Aan de hand van een casus schrijven medewerkers een leerverslag over hoe de richtlijnen bij deze casus helpen. Een gedragswetenschapper leest dit verslag (waarvoor hij 2 uur per verslag krijgt) en geeft zowel complimenten als verbetertips. Wanneer het verslag als voldoende wordt beoordeeld, krijgt de professional hiervoor SKJ-punten. Het mooie is dat de gedragswetenschappers ook de verschillende leerverslagen bij elkaar leggen en kijken: wat kunnen we hieruit leren? Vincent: “Een les is bijvoorbeeld dat we nog veel beter met kinderen kunnen praten.” [Meer weten over deze aanpak? Bekijk hun presentatie.](#)

Trish (JBRA) neemt deelnemers mee in de Richtlijnrousteklapper die zij gemaakt hebben. “Onze doelgroep is multi-probleem. Dat maakt dat je al snel veel richtlijnen tegelijk kunt benutten. Daardoor zagen medewerkers door de bomen het bos niet meer. We hebben vanuit de aanmeldreden een bomen-structuur gemaakt. Iedere boom bevat belangrijke elementen – appels - die vaak samengaan met de aanmeldreden.” De elementen – appels - zijn ingedeeld in de piramide van Greenspan. Sommige appels raken een specifieke richtlijn. Medewerkers worden dan gewezen op een samenvatting van die richtlijn die JBRA daarvan heeft gemaakt. [Verder verdiepen in de Richtlijnrousteklapper? Bekijk de presentatie.](#)